

Andrzej Małkiewicz

14 lipca

I2U2

13 lipca prezydent Biden przyleciał do Izraela. Na lotnisku przypomniał, że jest to jego dziesiąta wizyta, a „Każdy powrót do tego kraju, gdzie starożytne korzenie narodu żydowskiego sięgają czasów biblijnych, jest błogosławieństwem”. Powiedział metaforycznie, że „nie trzeba być Żydem, aby być syjonistą”. Podkreślił, że Izrael ma najnowocześniejsze systemy obronne na świecie, zwłaszcza przeciwrakietową Żelazną Kopułę i system laserowy zwany Żelazną Wiązką (Iron Beam), opracowany przez Izrael we współpracy z Agencją Obrony Przeciwrakietowej Stanów Zjednoczonych.

Zapowiedział, że będzie pracował nad zbudowaniem sojuszu „I2U2, który połączy Izrael, Stany Zjednoczone, Zjednoczone Emiraty Arabskie [ZEA] i Indie – w celu pogłębienia współpracy gospodarczej między Bliskim Wschodem a Indo-Pacyfikiem” (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/13/remarks-by-president-biden-at-arrival-ceremony> – dostęp 13 lipca 2022 r.) Ten ostatni plan – jeśli okaże się realny, byłby poważną przeciwwagą dla wpływów rosyjskich w Azji.

(akronim jest chyba oczywisty, ale na wszelki wypadek wyjaśnię: I2U2 oznacza I2 – Izrael, Indie; U2 – United States of America, United Arab Emirates).

Z lotniska prezydent udał się przede wszystkim do Instytutu Yad Vashem, by uczcić ofiary Holokaustu. Jest to zwykły element wizyt dyplomatycznych w Izraelu, Biden był tam już wielokrotnie, ale ta wizyta nabiera dodatkowego znaczenia w kontekście rosyjskich zbrodni wobec ludności Ukrainy.

14 lipca prezydent Biden i premier Izraela Yair Lapid wydali wspólne oświadczenie, stwierdzając m.in.: „Stany Zjednoczone i Izrael ponownie wyrażają zaniepokojenie trwającymi atakami na Ukrainę, swoje zaangażowanie na rzecz suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy oraz potwierdzają znaczenie stałej pomocy humanitarnej dla ludności Ukrainy” (*The Jerusalem U.S.-Israel Strategic Partnership Joint Declaration, July 14, 2022*, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/14/the-jerusalem-u-s-israel-strategic-partnership-joint-declaration> – dostęp 14 lipca 2022 r.).

W południe rozpoczęła się w hotelu Waldorf Astoria w Jerozolimie konferencja przywódców krajów I2U2. Liderzy USA oraz Izraela uczestniczyli realnie, ZEA oraz Indii – online. Otwierając, premier Yair Lapid podkreślił, że „żyjemy w nowym świecie z nowymi wyzwaniami [...] Musimy myśleć w nowych kategoriach, jeśli chodzi o energię, bezpieczeństwo żywnościowe i wodę, technologię, obronę i handel. [...] Od wybuchu wojny na Ukrainie każdy z nas musiał poradzić sobie z kryzysem na poziomie lokalnym. Jego wpływ na koszty utrzymania był natychmiastowy i dramatyczny. [...] To nie jest grupa filantropijna. Chcemy zmieniać świat na lepsze, ale tworzymy również względne korzyści dla naszych krajów”. Po wstępnych przemówieniach dalsze obrady utajniono. Wiadomo tylko, że na koniec przyjęto wspólne oświadczenie: „Ta wyjątkowa grupa krajów ma na celu wykorzystanie żywotności naszych społeczeństw i ducha przedsiębiorczości do sprostania niektórym z największych wyzwań stojących przed naszym światem, ze szczególnym uwzględnieniem wspólnych inwestycji i nowych

inicjatyw w zakresie wody, energii, transportu, przestrzeni kosmicznej, zdrowia i bezpieczeństwa żywnościowego”. Uczestnicy podjęli daleko idące zobowiązania. W szczególności ZEA – obiecały zainwestowanie 2 miliardy dol. w rozwijanie produkcji żywności w Indiach oraz zbudowania tam instalacji czystej energii (wiatrowej i słonecznej) o wydajności 300 gigawatów (w Polsce obecnie jest to ok. 500 MW). (*Joint Statement of the Leaders of India, Israel, United Arab Emirates, and the United States (I2U2) July 14, 2022*, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/14/joint-statement-of-the-leaders-of-india-israel-united-arab-emirates-and-the-united-states-i2u2> – dostęp 14 lipca 2022 r.; *Remarks by President Biden, Prime Minister Lapid, President bin Zayed Al Nahyan, and Prime Minister Modi at I2U2 Virtual Event, July 14, 2022*, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/14/remarks-by-president-biden-prime-minister-lapid-president-bin-zayed-al-nahyan-and-prime-minister-modi-at-i2u2-virtual-event> – dostęp 14 lipca 2022 r.)

Szczególnie ważne są w tym kontekście Indie. Jak już poprzedniego dnia powiedział podczas konferencji prasowej na pokładzie prezydenckiego samolotu Jake Sullivan, doradca prezydenta ds. bezpieczeństwa narodowego: „Indie odgrywają kluczową rolę w regionie Indo-Pacyfiku. Jest to jeden z największych, najbardziej strategicznie znaczących krajów w Regionie Indo-Pacyfiku, a więc powinien odgrywać centralną rolę w naszej strategii” (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2022/07/13/press-gaggle-by-press-secretary-karine-jean-pierre-and-national-security-advisor-jake-sullivan-en-route-tel-aviv-israel> – dostęp 13 lipca 2022 r.). A przypominę – są wciąż w bliskich relacjach z Rosją, która m.in. ma nadzieję, że sprzeda im ropę naftową i gaz, których nie kupią państwa Europy. Oderwanie Delhi od sojuszu z Moskwą byłoby dla Putina sporym ciosem. „

Sojusz I2U2 nazwą nawiązuje do irlandzkiego zespołu rockowego U2, znanego z chwytliwych, a jednocześnie przepełnionych emocjami utworów, z których kilka stało się światowymi przebojami. Ale przede wszystkim nawiązuje do sojuszu BRIC (pisałem o nim przed dziewięć laty: Andrzej Małkiewicz, *Problem BRIC*, w: Łukasz Młyńczyk, Bernadetta Nitschke (red.), *Aspekty metodologiczne oraz teoretyczne w subdyscyplinach politologii*, Toruń 2013, s. 604-617), który powołała Rosja na początku XXI w. wspólnie z Brazylią, Indiami i Chinami (po dołączeniu RPA – BRICS). Nie odegrał on większej roli, choć jeszcze 23 czerwca 2022 r. odbyło się w Pekinie spotkanie online liderów, pod przewodnictwem Xi Jinpinga. W każdym razie sojusz ten stanowi dla Kremla szansę na wyjście z obecnej izolacji dyplomatycznej. Podsumowując to ostatnie spotkanie Abishur Prakash pisał 24 czerwca w „South China Morning Post”: „Od czasu rosyjskiej inwazji na Ukrainę Zachód miał na celu izolację Rosji. Dzięki BRICS ta strategia może się rozpaść. [...] Wraz z nasileniem się wojny na Ukrainie rozpoczęła się nowa rywalizacja o to, kto będzie przewodził światu” (Abishur Prakash, *How an expanded BRICS could lead the world instead of the waning West*, www.scmp.com/comment/opinion/article/3183121/how-expanded-brics-could-lead-world-instead-waning-west – dostęp 13 lipca 2022 r.). Sojusz I2U2 stanowić może adekwatną odpowiedź na te usiłowania.

Oczywiście, za wcześnie jest, by oceniać realność tych działań. W szczególności, kolejnymi etapami podróży Bidena będą Autonomia Palestyńska i Arabia Saudyjska. Ta pierwsza stanowi punkt zapalny, antagonizujący Bliski Wschód. Tę drugą Rosja próbuje właśnie pozyskać do współpracy z BRICS. A jej zasoby ropy naftowej mogą

wpłynąć na efektywność bojkotu eksportu rosyjskiego. Być może jesteśmy świadkami daleko idącej przebudowy stosunków międzynarodowych, ale za wcześnie jest by oceniać ich realne znaczenie.

Sytuacja jest dla uczestników budowanego sojuszu delikatna. „The Times of India” zwrócił uwagę, że w oficjalnym wspólnym oświadczeniu nie wspomniano o wojnie przeciw Ukrainie. To znamienne (Sachin Parashar, *UAE’s \$2 billion and US, Israel tech for India food parks*, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/i2u2-kicks-off-with-2-billion-uae-investment-for-food-parks-in-india/articleshow/92883569.cms>– dostęp 15 lipca 2022 r.).